Trafikförvaltningen
Trafikavdelningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2021-09-09

Ärende
TN 2021-0599

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Handläggare
Fredrik Cavalli-Björkman
08-123 339 04
fredrik.cavalli-bjorkman@sll.se

Trafiknämnden
2021-09-28, punkt 14

Svar på skrivelse från (S) angående trängselmätningar på bussar

Ärendebeskrivning

Angående Socialdemokraternas skrivelse om trängselmätningar på bussar daterad 2021-05-11 med följande frågor:

1. *Har det pågått något arbete på förvaltningen rörande försök till trängselmätningar på bussarna under coronapandemin?*
2. *Hur ser möjligheterna ut att inkorporera information om trängsel i framtida reseplanerare?*

Beslutsunderlag

Förvaltningschefens tjänsteutlåtande samt skrivelse från Socialdemokraterna daterad 2021-05-11.

Förslag till beslut

Trafiknämnden föreslås besluta följande.

1. Skrivelsen anses besvarad.

Förslag och motivering

1. *Har det pågått något arbete på förvaltningen rörande försök till trängselmätningar på bussarna under coronapandemin?*

Trafikförvaltningen har med anledning av pandemin regelbundet följt upp och analyserat aktuellt trängselläge i kollektivtrafiken samt förändringar i resandemönster inom hela kollektivtrafiksystemet. Enligt Folkhälsomyndigheten har individen ett ansvar för att förhindra smittspridning. Platser med trängsel, till exempel kollektivtrafik, bör enligt myndigheten undvikas.
Rapportering om trängsel i systemet sker genom insamling och bearbetning av data från samtliga trafikslag genom t.ex.

- fordonsmonterad utrustning för trafikmätning,
- förarobservationer,
- observationer från kundvärdar,
- granskning av kundsynpunkter,
- observationer från biljettkontrollanter skedde mellan april-juni 2020 då inga biljettkontroller utfördes samt
- spärrar (endast spår).

I busstrafiken finns automatisk passagerarräkning (ATR) installerade i ett urval av fordonen. Utrustningen består av sensorer som mäter på och avstigande genom dörrarna. Andelen ATR-utrustade bussar ligger mellan 15-25 % i de olika trafikavtalen. Detta bedöms vara tillräckligt för att mäta resandet på månadsnivå men ger ett för litet underlag för att mäta all busstrafik på veckonivå. I våra nya trafikavtal för busstrafik (sedan E31/E32 2019) kravställs att 100 % av fordonen ska vara utrustade med passagerarmätningsutrustning.

En s.k. ”Covid-19-knappen” har införts och är en funktion i bussen som låter bussföraren rapportera tillfällen då föraren bedömer att beläggningen på bussen överstiger 50 % av sittplatserna. Knapptryckningen sparas som ett rapporterat trängseltillfälle för den aktuella linjen vid aktuell tid och hållplats, vilket senare sammanställs och rapporteras veckovis per trafikutövare och i vissa fall ner på linjenivå.

Med hjälp av nämnd data sammanställs rapporter om trängselläget i trafiken vilken används som underlag för att identifiera behov av fördjupade analyser eller åtgärder.

Respektive trafikutövare äger bussarna inklusive kamerorna. För att kunna nyttja kameror för att mäta trängsel krävs troligtvis utbyte av de kameror som

sitter i bussarna samt uppkoppling till ett centralt system. Detta är inget som TF idag har några planer för.

”Covid-trängsel” – definitioner

Trängselrapporter i dessa sammanhang redovisas utifrån ett Covid-19 perspektiv, dvs inte avtalsmässig bedömning.

Gränsvärdet för ”Covid-trängsel” är att över **50% av sittplatserna** används i spårtrafiken och busstrafiken. Trängselvärdet delas upp i fyra olika nivåer:

Ljusgrönt	=	<25% av sittplatserna	=	Det går att röra sig obehindrat
Grönt	=	25-49% av sittplatserna	=	Det går att hålla avstånd
Gult	=	50-75% av sittplatserna	=	Det är svårt att hålla avstånd
Rött	=	>75% av sittplatserna	=	Det går ej att hålla avstånd

Trängselavgång vs. Trängseltillfälle

- Trängselnivån, alltså hur många som är ombord fordonet i förhållande till fordonets storlek, rapporteras vanligtvis vid varje station under en hel avgång. Vi använder oss av två olika begrepp i rapporteringen om trängsel och det beroende på att det finns olika uppgifter att tillgå från olika system och aktörer.

- *Trängselavgång* = maximala uppmätta trängseln på hela avgången, angiven trängselnivå har uppmätts vid minst en station, och är bara ett värde per avgång.

- *Trängseltillfälle* = trängseln vid ett tillfälle (station) på en avgång och därmed kan avgång innehålla flera trängseltillfällen givet att det varit trängsel. Exempel:”Covid-19” - knappen visar Trängseltillfälle.

2. *Hur ser möjligheterna ut att inkorporera information om trängsel i framtida reseplanerare?*

Vi har idag en trängselindikator i reseplaneraren som visar trängsel på en hög och generell nivå. Denna håller på att vidareutvecklas till att visa trängselnivåer per linje. Vi arbetar just nu med att tillhandahålla trängselindikatorer i befintlig

reseplanerare som kompletterande information ”ovanpå” det resultat som hämtas upp.

I nya reseplaneraren som kommer att implementeras 2024 har trafikförvaltningen som mål att kunna visa en ännu mer detaljerad trängselinformation. Data kan samlas in på olika sätt och till att börja med kommer trängselinformationen baseras på statistisk data, med ambitionen att i framtiden kunna få in realtidsdata för att komplettera statistisk data.

David Lagneholm
Förvaltningschef

Fredrik Cavalli-Björkman
Chef trafikavdelningen

Trafikförvaltningen
Trafikavdelningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2021-09-09

Ärende
TN 2021-0599

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Region Stockholm

Trafiknämnden

SKRIVELSE
2021-05-11

Socialdemokraterna
I STOCKHOLMSREGIONEN

Skrivelse om trängselmätningar på bussar

Kollektivtrafiken i Region Stockholm har varit satt under hård press under coronapandemin. Rekommendationerna har varit att undvika att resa i så stor utsträckning som möjligt och att undvika trängsel så mycket det går.

Trafiknämnden har varje månad fått rapporter om resenärsutvecklingen baserat på spärrpassager i tunnelbane- och pendeltågssystemet. Men inte i bussystemet då man inte kunnat blippa sitt kort och därmed har inte den datan funnits tillgänglig. Andra sätt bör finnas att mäta trängsel på bussarna, exempelvis genom den kameraövervakning som finns på alla bussar.

Acceptansen för trängsel även efter pandemin kommer att vara lägre och möjligheten att informera sig om trängselläget och välja en annan avgång eller en annan resväg skulle kunna bidra till en attraktivare kollektivtrafik efter pandemin.

Mot bakgrund av ovanstående vill vi ställa följande frågor:

1. Har det pågått något arbete på förvaltningen rörande försök till trängselmätningar på bussarna under coronapandemin?
2. Hur ser möjligheterna ut att inkorporera information om trängsel i framtida reseplanerare?